

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Вовк Л.М.

аспірант,

Науковий керівник: Квас О.В.

доктор педагогічних наук, професор,

Дрогобицький державний педагогічний університет

імені Івана Франка

ВПЛИВ ГЕНДЕРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ НА ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Гендерну компетенцію розуміємо як комплекс знань і навичок про гендер; відповідно гендерна компетентність педагога – це загальна його чи її здатність використовувати цей комплекс під час розв'язання різноманітних професійних ситуацій.

Компетентнісний підхід – спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових (базових, основних) і предметних компетентностей особистості. Результатом такого процесу буде формування загальної компетентності людини, що є сукупністю ключових компетентностей, інтегрованою характеристикою особистості. Така характеристика має сформуватися в процесі навчання і містити знання, вміння, ставлення, досвід діяльності й поведінкові моделі особистості. Компетентнісний підхід в освіті пов'язаний з особистісно орієнтованим і діяльнісним підходами до навчання, оскільки стосується особистості учня й може бути реалізованим і перевіреном тільки в процесі виконання [3, с. 71].

Поєднання компетентнісного і гендерного підходів дозволило нам розробити модель педагогічної культури вчителя, структура якої представлена: особистісно-сисловою, соціально-культурною, професійно-дослідницькою, комунікативною, інформаційною і гендерною компетенціями. Нами визначена структура гендерної компетенції вчителя, яка включає три компоненти: змістовний, рефлексивний і організаційний.

Гуманістичні цінності шкільної освіти зумовили зміну авторитарно дисциплінарної моделі навчання на особистісно орієнтовану, сутнісними ознаками якої є навчання і виховання учнів з максимально можливою індивідуалізацією, осмисленого визначення своїх можливостей і життєвих цілей. В той же час реалізація гуманістичної особистісно-орієнтованої освіти можлива, якщо створені сприятливі умови для

розвитку, самоідентифікації і самореалізації обох суб'єктів освітнього процесу: учнів і вчителів.

Найбільш сензитивним періодом для формування гендерних компетенцій є молодший шкільний вік. Формування гендерної культури у молодших школярів можливе у процесі егалітарної соціалізації, що передбачає розроблення та впровадження педагогічних інноваційних технологій на основі рівноцінності статей. Таким чином, актуальність даного питання обумовлена реальними потребами сучасної освіти в гендерно компетентних кадрах, які в навчальному процесі формують поведінку учнів молодшого шкільного віку.

На думку Штильової, включення гендерного компонента в зміст певної дисципліни має на увазі передусім переосмислення самим викладачем раніше розробленого курсу з позицій гендерного аналізу [2].

Молодший шкільний вік – це віковий період, який характеризується сенситивністю у сприйманні, запам'ятовуванні та становленні основних понять, уявлень, світобачення. У молодшому шкільному віці відбувається розвиток особистих якостей у інтелектуальній, емоційній, вольовій сферах [1, с. 58]. Учитель для молодших школярів є взірцем, прикладом для наслідування. Отже, і успішність та настрої школяра залежить від учителя. Адже, він є взірцем, прикладом культури, знань, поведінки для дітей в початковій школі. Тому дуже важливо правильно та доречно підбирати навчальний матеріал та стратегії викладання, вміло включати елементи гендерної культури в навчальний план початкової школи та бути вільним від гендерних стереотипів та переконань.

Таким чином, одним з вирішальних чинників у вихованні молодших школярів є особа педагога. Виникає потреба в нових підходах, одним з таких є гендерний підхід як у вихованні учнів, так і в підготовці вчителя як суб'єкта професійної діяльності.

Без впровадження гендерного підходу у вищу освіту, особливо педагогічну, говорити про гендерну рівність у нашій державі неможливо. Уважаємо, що гендерна проблематика на уроках в початкових класах є важливим елементом формування загальної гендерної компетенції. Її відсутність або недосконалість матиме численні негативні наслідки як для тих, хто навчає, так і для тих, хто навчається. Це й репродукція гендерних стереотипів, гендерна дискримінація, порушення соціальної взаємодії, відсутність усебічної реалізації.

Вчитель – взірець, приклад культури, знань, поведінки для дітей в початковій школі.

Список використаних джерел:

1. Волкова Н. П. Педагогіка. Навчальний посібник. – Київ, 2003. – С. 58.

2. Електронний ресурс] / Л.В. Штылева // Педагогическое образование в России. – 2011. – № 4. – Режим доступа http://journals.uspu.ru/i/inst/ped/ped15/ped_21.pdf

3. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования : [учеб. пос. для студ. пед. вузов] ; под ред. Е.С. Полат. – М. : Академия, 2003. – С. 71.

Литвиненко О.Г.

здобувач,

Київський університет імені Бориса Грінченка

СОЦІАЛЬНА АКТИВНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Обраний Україною напрям інтеграції у світовий освітній простір актуалізує проблему формування соціально активної, творчої, ініціативної особистості. Відповідаючи запитам виникає необхідність суспільства в соціально активних громадянах із стійкою особистісно-значущою позицією, вільно орієнтованих в складних соціально – економічних ситуаціях, здатних приймати рішення й досягати результату у відповідності до поставленої мети, брати на себе відповідальність за свої вчинки.

Проблема соціальної активності особистості розкривається у працях філософів (В. Андрущенко, Ю. Волков, О. Кирилюк, В. Коган, В. Мовчан, М. Вебер та інших), педагогів, психологів (А. Макаренко, В. Сухомлинський, Б. Ананьєв, К. Абульханова-Славська, О. Киричук, А. Мудрик та інші).

Соціальну активність ми розуміємо як внутрішній регулятор діяльності людини в соціумі. Зокрема, активність особистості своє найвище вираження отримує в самодіяльності як особливому виді суспільно-корисної діяльності та відзначається її ініціативністю й самодіяльністю.

Сучасні філософи активність особистості окреслюють як одну з якостей соціального суб'єкта, що включає в себе сукупність власних можливостей (особистісних здібностей, умінь, знань і навичок, спрямованість творчих прагнень на досягнення життєвої мети, потреб, інтересів тощо.) На їх думку активність виявляється в різних видах і формах індивідуальної та колективної діяльності індивіда в житті суспільства [3, с. 15].

Так, у філософському словнику термін «активність» розглядається, як поняття, що відображає характер функціонування індивідів та соціальних